

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 05.9.2007
COM(2007) 498 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА
ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ
ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Подпомагане на пълноценното участие на младите хора в образованието,
трудова дейност и обществото**

{SEC(2007) 1084}
{SEC(2007) 1093}

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА
ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ
ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Подпомагане на пълноценното участие на младите хора в образованието,
трудова дейност и обществото**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Даването на права на младите хора и създаването на благоприятни условия за тях да развиват своите умения, да работят и активно да участват в живота на обществото е от съществено значение за стабилното икономическо и социално развитие на Европейския съюз, особено в контекста на глобализацията, на основаващите се на знанията икономики, и на застаряващите общества, където е от жизненоважно значение всеки млад човек да има възможността да развие своя потенциал.

Въпреки че като цяло условията за младите хора в Европа днес са положителни — свобода и сигурност, благоденствие, по-голяма продължителност на живота — съществува все по-голяма загриженост, че много от тях не могат да просперират. Високите нива на детска бедност, лошото здраве, отпадането от училище и безработицата, засягащи твърде голям брой млади хора, говорят за необходимостта от преразглеждане на инвестициите, които Европа влага в своята младеж¹, като се започне от ранна възраст, а също така като се взема предвид извънредно важната роля на семействата². Социалното изключване на младите хора води до високи социални и икономически разходи и трябва да бъде предотвратено.

Предизвикателствата, пред които са изправени младите днес, са сложни и разнообразни. Има повече възможности за учение и участие, но по-малко отъпкани пътища. Поддържането на растежа и благоденствието в Европа, като в същото време се подпомага социалното сближаване и устойчивото развитие, зависи от цялостния принос и участие на младите хора, като това важи с все по-голяма сила, тъй като техният относителен дял спрямо цялото население непрекъснато намалява. Младите хора ще трябва да поемат растящите разходи за застаряващото население, а всичко това изисква междупоколенчески отговор³.

¹ ВЕРА април 2007 г.

² Европейски алианс за семействата, лансиран на пролетния Европейски съвет през 2007 г.

³ COM (2006) 571, COM (2007) 244

Ето защо има нужда от напречна стратегия за младежта, основана на сътрудничеството между хората, отговорни за разработването на политиката, и заинтересованите лица на европейско, национално, регионално и местно ниво. Държавите-членки играят главна роля в осъществяването на политиката за младежта. С оглед на това те вече се ангажираха да обърнат специално внимание на младите хора с Европейския пакт за младежта в рамките на Лисабонската стратегия⁴. ЕС може да играе допълнителна роля, като предлага финансова подкрепа и координация на политиките. Политическата рамка за младежта се създава постепенно с подкрепата на Европейския парламент и с тази на други институции от момента на излизането на Бялата книга за младежта⁵. По-тясната координация между тази рамка и другите политики, засягащи младежта, както и поставянето на по-силен акцент върху младежта в такива политики, биха спомогнали за по-успешното посрещане на предизвикателствата, пред които са изправени младите хора, и това е целта на настоящото съобщение.

Освен това подпомагането на пълноценното участие на младите хора в обществения живот би спечелило от силното партньорство между ЕС и младите хора. Тук се предлага това да приеме формата на ангажираност от страна на ЕС и държавите-членки за създаването на по-добри възможности за младите хора, както и ангажираност от страна на младите хора да играят активна роля.

2. ПО-ДОБРО И ПОВЕЧЕ ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВСИЧКИ МЛАДИ ХОРА

Образованието е решаващо за прехода на младите хора към пазара на труда и успешната им интеграция и участие в обществото. Значителен брой млади хора обаче напускат образователната система, без да са придобили уменията, необходими за плавното им преминаване към заетост.

Почти един на всеки шест младежи в ЕС напуска училище преждевременно. Държавите-членки си поставят за цел да намалят този брой до средно 10% до 2010 г., но не е сигурно дали това може да бъде постигнато. Един на четирима пълнолетни млади хора (между 25-29 год.) не завършва средно образование. Проучванията показват, че има сериозни недостатъци при овладяването на елементарната грамотност и основните аритметични умения от страна на учениците, което представлява сериозно препятствие при преминаването към професионално или висше образование, и това ги изправя пред несигурно бъдеще в обществото и съвременния пазар на труда⁶.

⁴ COM (2005) 206

⁵ Резолюция на Съвета С 168/2 (2002)

⁶ COM (2007) 681, Доклад за напредъка 2007 г.

Хаотичната ситуация в ранното образование⁷ за децата в Европа — големите ползи от което са отдавна доказани⁸ — може да бъде подобрена. Усилията трябва да се съсредоточат върху развиването на основни умения⁹ от най-ранна възраст, като се започне от децата от районите в неравностойно положение и същевременно се създаде механизъм за предотвратяване на ранното напускане на училище.

Образователните системи трябва да осигуряват ефективно и съвременно образование с перспектива за целия живот, като се стимулира индивидуалният потенциал за творчество и самостоятелността и в същото време се избягват несъответствията с пазара на труда. Младите хора трябва да бъдат подготвени за навлизането на пазара на труда, но също така трябва да бъдат в състояние да продължават образованието си през целия си живот както с оглед на личностното си развитие, така и с цел да се адаптират към променящите се професионални обстоятелства. В този контекст развиването на умения за комуникация на чужди езици трябва да се насърчава.

Това са основните предизвикателства — още по-непосредствени в глобализираната и основаваща се на знанията икономика — които образователните системи трябва да посрещнат, ако искат да отговорят на нуждите на младите хора днес. Работната програма „Образование и обучение 2010 г.“¹⁰ осигурява рамката на ниво ЕС, която насърчава модернизацията на образователните и обучителни системи на държавите-членки. По-силен политически акцент върху прилагането на добрите политики и практики, които се създават в резултат на този процес, би бил ползотворен. Чрез насочването на инвестиции за развитието на всеобщото образование на деца в ранна възраст и чрез повишаване на качеството му, държавите-членки могат по-ефективно да решават проблема с ранното напускане на училище и неравнопоставеността в областта на образованието.

Комисията

- призовава държавите-членки в техните национални стратегии за обучение през целия живот да дават преднина на количеството и качеството на инвестициите в ранното обучение на децата
- призовава държавите-членки да модернизират висшето си образование чрез промени в управлението, финансирането и учебните програми
- призовава държавите-членки да се съсредоточат върху образованието и обучението в техните национални програми за реформи с цел да не се допуска несъответствие между образователните резултати и изискванията на пазара на труда, например, да развиват повече и по-добри възможности за съветване на младите хора и да изграждат по-тесни връзки между образователните институции и сектора на труда

⁷ Предучилищно обучение

⁸ СОМ (2006) 481

⁹ Препоръка (2006/962/ЕС): това са общуване на роден език, общуване на чужд език, математически умения и основни знания в природните науки и техниката, умения за смятане, четене, социални и граждански компетентности, чувство за инициатива и предприемачество, както и културни знания и умения за изразяване.

¹⁰ С 142/1 (2002)

- призовава държавите-членки да подобрят съответствието с пазара на труда, привлекателността и отвореността на професионалното образование и обучение с цел да се подготвят по-добре младите хора за трудовия пазар, например чрез партньорства между заинтересованите лица — включително социални партньори и секторни организации
- призовава държавите-членки да приложат Европейската квалификационна рамка, която ще подпомогне мобилността на младите студенти и работници, и легализация на това, което те са научили по пътя на формалното и неформално образование
- заедно с държавите-членки ще развива специфичните за младежта елементи в рамките на Европас¹¹, базирани на Youthpass, представен в рамките на програмата „Младежта в действие“, за да се улесни достъпът на младите хора до мобилността и обучението през целия живот

3. МЛАДЕЖТА И ЗАЕТОСТТА: ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ЗА ЕВРОПА

Използването на целия потенциал на младежта е предпоставка за бъдещото икономическо развитие и социално сближаване в ЕС. Пазарът на труда трябва спешно да отговори на тези предизвикателства, за да реализира потенциала на младото население.

3.1. Безработицата сред младежта: пропилян ресурс¹²

Безработицата сред младежите (на възраст от 15 до 24 години) е основен източник за безпокойство за Европа: тя е 17.4%¹³. Това е пропиляване на човешки капитал. През последните 25 години не е направен истински пробив в намаляването ѝ въпреки общото повишаване на постиженията в образованието. По време на настоящия икономически спад с приблизително 7 милиона души повече наети на работа през лисабонския цикъл от 2005—2008 г. пазарът на труда продължава да се развива в не особено благоприятна за младите хора посока. Вероятността за тях да бъдат безработни е два пъти по-голяма, отколкото при хората, които са във върхова трудоспособна възраст. Безработицата сред зрелите млади хора често се превръща в дългосрочна безработица (над 50 % от безработните между 25—29 г.) или неактивност. Младите жени съставляват мнозинството от неактивните и безработните, като разликата между мъжете и жените в това отношение се увеличава с възрастта.

Безработицата сред младежта дълго се смяташе за временно явление при прехода от образование към пазара на труда. Причините за проблемите с младежката безработица обаче, както и рисковете, до които те водят, трябва да бъдат преразгледани в променящия се демографски и икономически контекст. Уменията и образованието (или тяхната липса) са основното обяснение, но трудният преход и сегментацията на пазара

¹¹ РЕШЕНИЕ № 2241/2004/ЕС : Европас осигурява общностна рамка за прозрачност на квалификациите и компетентностите, като повишава възможностите на младите хора да се изиявят чрез наученото от тях.

¹² Виж подробен анализ в SEC (2007) 1093, представен заедно с това съобщение, и Общ преглед на заетостта 2005 г.

¹³ Ниво на безработица сред младежта в ЕС-27 през 2006 г. За повече подробности относно цифрите, вж. SEC(2007) 1093

на труда са също част от проблема. Регионалните различия в някои държави-членки засилват тези проблеми.

Като следствие от недостатъците на образованието една четвърт от всички младежи застават на прага на пазара на труда без достатъчно квалификации (вижте глава 2). Половината от новите работни места, създадени в ЕС, днес изискват високо ниво на квалификация, а повечето от останалите — поне средно ниво. Не е за учудване, че нивото на безработица сред нискоквалифицираните младежи е значително по-високо, отколкото при по-образованите им връстници. Промените в търсенето на работна сила поставиха в по-неизгодно положение нискоквалифицираните млади хора. Икономиките, основаващи се на знанията и услугите, все още създават работни места, които не изискват високо официално образование, но те изискват по-разнообразни умения и компетенции, отколкото са били нужни в миналото. В някои страни дори висококвалифицираните млади хора срещат трудности при намирането на работа, което се дължи на макроикономически или на неблагоприятни за навлизането на нови хора трудовопазарни обстоятелства, както и на несъответствие между квалификациите и изискванията на пазара на труда.

Високите нива на неактивност сред младите хора (като се изключи участието в образование и обучение) са друго явление, характерно за неуспешната интеграция на пазара на труда, и като правило съвпадат с общия висок процент на безработица. Неактивността има отрицателни последици върху готовността и икономическия потенциал на младите хора да създават семейства. Безработицата и неактивността на родителите са силни рискови фактори за детската бедност (вижте глава 4).

3.2 Подобряването на прехода на младите хора: гъвкава сигурност

Установяването на пазара на труда е често постепенен процес, но става проблем, ако периодите на незаемост не са запълнени със значима дейност; това намалява способността за наемане на съответното лице. В много държави-членки един от трима млади хора остават без работа една година след завършване на образованието си.

Въпреки нееднократно заявената ангажираност на държавите-членки, голямото мнозинство от 4,6-те милиона безработни млади хора в ЕС не получават възможност за нов старт в рамките на 6 месеца. Образователните и трудовопазарните институции трябва да повишат усилията си, за да предоставят на всички млади хора ориентиране и консултиране, съобразено със специфичните им потребности, при избора на подходящ образователен път, който да доведе до квалификация, търсена на пазара на труда¹⁴, като с това намаляват несъответствието между резултатите на обучението и изискванията на пазара на труда. Младите хора трябва да получат повече подкрепа посредством търсене на работа, съобразено със специфичните им потребности, включително и намиране на възможности за работа в чужбина. ЕС ще засили своята подкрепа за сътрудничеството между държавите-членки за подпомагане на мобилността (например инициативата EURES „Вашата първа работа в чужбина“).

Ранното установяване на връзки между образованието и пазара на труда е съществен момент с оглед запознаването на младите хора със света на трудовата дейност. Стажовите, когато са свързани с обучението или учебната програма, са важен

¹⁴ Резолюция на Съвета по ориентирането, май 2004 г.; Наръчник по професионално ориентиране

инструмент в това отношение. Стажове обаче с ниско заплащане или изобщо без заплащане и недостатъчна образователна добавена стойност трябва да се избягват. Държавите-членки трябва да осигурят правилното дефиниране на стажовете.

Младите хора се нуждаят от подходящи възможности за наемане, но когато шансовете им да покажат на какво са способни са малки или никакви, те силно страдат от това, че не ги наемат на работа. Те са особено засегнати от дуализма на пазара на труда. Те могат да бъдат хванати в капана на работни места с неблагоприятни условия и перспективи: например 4 от 10 души са понастоящем на временна работа; около една четвърт работят на непълен работен ден, а броят на онези, които са на нископлатена работа, е дори по-голям. Подобни работни места могат да послужат като трамплин, да помогнат на младите хора да придобият стаж, но за някои от тях те могат да доведат до въртене в кръг и попадане от едно нискокачествено работно място на друго такова¹⁵.

Въпреки факта, че държавите-членки полагат големи усилия за решаването на проблема с безработицата сред младежта, оценките на политиките на активния пазар на труда показват, че резултатите могат да бъдат подобрили¹⁶. Държавите-членки трябва по-систематично и по-всеобхватно да разгледат причините за младежката безработица в рамките на Лисабонската стратегия, както и в Европейския пакт за младежта. Лисабонската практика от 2006/2007 г. направи редица препоръки, отнасящи се до проблемите на младежката безработица.

Общите принципи за гъвкава сигурност са част от рамката, която дава възможност да се атакуват главните причини за проблемите, свързани с младежката безработица и чувството за несигурност¹⁷. Те едновременно засягат въпросите на сигурността и гъвкавостта. През следващия лисабонски цикъл, започващ през 2008 г., държавите-членки са призовани, на основата на техните специфични предизвикателства и с активното участие на социалните партньори, да разработят стратегии за гъвкава сигурност, които интегрират четирите компонента на политиката (гъвкави и сигурни договорни споразумения, ефективни системи за обучение през целия живот, активни трудовопазарни политики, модерни системи за социална сигурност). Политическата интервенция и мерките по отношение на заетостта трябва да се преразгледат и прецизират с оглед на националните особености и предпочитания. Държавите-членки трябва да използват Европейския социален фонд, за да осигурят за младите хора пътища за прехода от образование към работа, по-специално там, където системите за професионално обучение са по-малко развити, и да поставят младежта във фокуса на структурните политики, насочени към намаляване на регионалните различия.

¹⁵ Заетостта в Европа (EiE) 2004 г., стр. 178

¹⁶ Заетостта в Европа (EiE) 2006 г., стр. 139

¹⁷ COM(2007) 359

3.3 Подпомагане на предприемачеството

Европа се нуждае от повече предприемачи. Само 15 % от работещите са работодатели или самонаети в ЕС, а процентът за младите хора намалява до 4,2 %¹⁸. Повече от половината от младите хора обаче посочват, че биха се заинтересували от възможността да тръгнат по пътя на предприемачеството¹⁹. Да се насърчава формирането на предприемачески нагласи чрез образование и обучение е от решаващо значение и се приема като ключова компетентност. Европейският пакт за младежта и последните инициативи на Комисията²⁰ също подчертават необходимостта процесът на обучение да подпомага развиването на умения за участие, предприемаческо самочувствие и вещина у младите хора на възможно най-ранен етап.

Има нужда да се създадат благоприятни условия за младите предприемачи посредством предоставяне на информация, финансови стимули и премахване на ненужните законови и административни усложнения. Също така има нужда да се разгледат специфичните пречки, които стоят пред младите жени при създаването и ръководенето на собствен бизнес. Комисията подготвя пилотен проект за подпомагане на мобилността на младите предприемачи.

Комисията

- ще засили мониторинга на младежката заетост в държавите-членки и ще подпомага обмена на най-добрите практики
- ще подобри подкрепата си за географската мобилност посредством инструмента EURES и през есента на 2007 г. ще стартира пилотната инициатива „Вашата първа работа в чужбина“ за млади работещи с цел те да направят първата си стъпка в мобилността
- през 2008 г. ще предложи инициатива за Европейска харта за качеството на стажовете
- призовава държавите-членки да отделят повече внимание на младежта в националните програми за реформи и в многостранното наблюдение
- призовава държавите-членки да разработят стратегии за гъвкава сигурност с конкретен акцент върху целите, свързани с младежката заетост, по-специално в светлината на подхода, посочен в юнското съобщение относно гъвкавата сигурност, и на по-нататъшната работа по гъвкавата сигурност в Европейския Съвет
- призовава държавите-членки да подпомагат стажовете със силна връзка с обучението или учебното съдържание и да определят адекватни рамки, за да постигнат това
- призовава държавите-членки да подпомагат предприемаческото образование като ключово умение и да подобрят условията за младите предприемачи, например посредством разпространяването на Програмата за предприемачество и иновации сред фирмите и финансовите институции, за да се улесни достъпът до финансиране на създаването на малки и средни предприятия от млади предприемачи

¹⁸ Изследване на трудовите ресурси (LFS) 2006 г.

¹⁹ Flash EB (Евробарометър) 192, април 2007 г.

²⁰ COM (2006) 33 окончателен. Виж също програмата на Осло

- насърчава държавите-членки да използват националните политики и фондовете на ЕС, по-специално Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд и Фонда за развитие на селските райони, както и всички други подходящи европейски фондове и програми за подпомагане на прехода на младите хора от образование към заетост и за намаляване на регионалните различия в тази област

4. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПЪЛНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА ВСИЧКИ

Участието на младите хора в образованието, трудовата дейност и обществото е повлияно от бедността, социалната маргинализация, дискриминацията и лошото здраве. Европа има реален интерес както икономическите, така и социалните причини да не позволяват нито едно дете или млад човек да бъдат изключени (от обществото).

4.1 Социално включване

Детската бедност, която засяга 19 % от всички деца и младежи под 18 г., е основна тревога²¹. Смята се, че детското благосъстояние има важни последици върху последващото образование и заетост. Държавите с най-висок риск за бедност за деца и младежи като правило имат високи нива на безработица. Прекъсването на междупоколенческото предаване на бедността е основно предизвикателство и политиките трябва да обхващат нуждите както на децата, така и на техните родители по изчерпателен начин. Повече трябва да се наблегне върху предучилищното образование и на образованието на ученици, живеещи в необлагодетелствани райони.

В редица страни социалното включване на младежта от мигрантски семейства или от малцинствата в неравностойно положение (в частност ромското) досега не се е увенчало с успех. Често в комбинация с ниския социално-икономически статус на техните родители те съставляват огромната част от младежта в неравностойно положение, имат по-високи нива на ранно напускане на училище и често по-лоши умения за четене. Рискът от икономическа неактивност за младите хора от етническите малцинства в някои страни е с една трета по-висок, отколкото за основната част от младото население.

Постигането на социално включване и равни възможности е ключов проблем и за младите хора с увреждания. Премахването на бариерите пред тяхното участие в образованието и обучението, както и ангажирането им в гражданския, политическия и обществен живот, е от решаващо значение. За всички младежи с увреждания политиките на активния пазар на труда и мерките за повишаване на тяхното участие в професионално обучение са инструмент за подобряване на възможностите за цялостното им участие в живота на обществото.

²¹ SEC (2007) 329

4.2 Дисбаланси между половете

Безработицата сред младите жени е по-висока, отколкото сред мъжете, и те по-често заемат работни места с по-ниско качество, на непълен работен ден и с договори с фиксиран срок. Въпреки че през последните десетилетия те отбелязаха значителен напредък в областта на образованието, потенциалът им все още е само частично отразен в участието на пазара на труда, което включва и постоянна разлика в заплащането, която с напредването на възрастта се задълбочава. Стереотипите по отношение на половете играят важна роля в тази ситуация, тъй като жените и мъжете следват традиционни пътища на образование и обучение, които често поставят жените в професии, които се ценят по-малко и са по-зле платени. Жените по-рядко работят в техническата област, въпреки че именно там съществува недостиг на пазара на труда. Младите мъже съставляват мнозинството от преждевременно напускащите училище.

4.3 По-добро здраве

Доброто здраве е предпоставка за изграждането на човешкия капитал и пълноценното участие. Лошото здраве в по-късните години може да бъде предотвратено отрано. Относително голям и увеличаващ се брой млади хора обаче вече страдат от здравословни проблеми: например едно от пет деца е с наднормено тегло или затлъстяване, около 10 % от смъртността при младите жени и 25 % при младите мъже са свързани с алкохола. Здравето на младите хора е силно повлияно от семейството, училището и социалните условия. По-ниският социално-икономически статус и образователно равнище се асоциират с по-чести проблеми с психичното и физическо здраве, злоупотреба с наркотици и ранна бременност.

Младите хора са главната целева група на политиките на ЕС по отношение на здравето и превенцията (в областта на алкохола, наркотиците и тютюна, потребителското здраве, храненето и затлъстяването, ХИВ/СПИН, а скоро и психичното здраве). По-голямо вътрешносекторно сътрудничество е необходимо, за да се обхване социалното измерение на здравето и да се осъществят действия, съобразени със специфичните потребности на младите хора, за подпомагане на тяхното здраве. Комисията също така подчерта важността на насърчаването на по-добро хранене и физическа активност сред младите хора с цел да се подобри тяхното здраве²².

²² COM (2007)391 и COM (2007)279

Комисията

- призовава държавите-членки да засилят борбата срещу детската бедност най-вече посредством насърчаване на равните възможности за децата и младежите по отношение на образованието, включително предучилищното образование, както и участието на родителите на пазара на труда
 - призовава държавите-членки да подготвят младежките организации и работещите младежи да участват в разрешаването на здравните проблеми
 - през 2007 г. ще подготви нова здравна стратегия, в подкрепа на подходящи действия за младите хора
- горещо подкрепя действията за преодоляване на стереотипите по отношение на половете в образованието, културата и на пазара на труда чрез подпомагане на общия подход по отношение на половете и конкретните действия в програмите на ЕС в областта на образованието и културата

5. АКТИВНИ МЛАДИ ГРАЖДАНИ

От момента на публикуването на Бялата книга за младежта Комисията и държавите-членки разработват политики за насърчаване на уменията на младите хора за участие и активно ангажиране в обществото²³. Формирането на политики за младежта в непрекъснат диалог с младите хора е важно средство за техния успех.

5.1 Участие на младежта

Участието на младежта в демократичните институции и в непрекъснатия диалог с хората, отговорни за разработването на политиката, е от съществено значение за стабилното функциониране на нашите демокрации и устойчивостта на политиките, които се отразяват върху живота на младите хора.

Комисията наскоро²⁴ призова държавите-членки да продължат своите усилия за повишаване на участието на младежта и да формулират ясни стратегии за информиране на младите хора. Комисията също така даде начало на реален диалог с младите хора, организиран от местно до европейско ниво, който трябва да бъде реализиран докрай. Европейската среща на високо равнище за младежта „Вашата Европа“, проведена в Рим през март 2007 г., Европейската младежка среща и редовните прояви за младежта на Председателството са положителни стъпки към подобен структуриран диалог с младите хора.

²³ Резолюция на Съвета С 168/2 (2002)

²⁴ COM (2006) 417

Включването в културни дейности също може да даде възможност на младите хора да изразят своята творческа енергия и да допринесе за насърчаването на активно гражданство. Освен това културните дейности могат да подпомогнат включването и да улеснят междупоколенческия и межкултурния диалог посредством изграждането на междуличностни връзки и преодоляването на границите на националната идентичност. Това лежи в основата на Европейската година на межкултурния диалог 2008, която специално ще бъде фокусирана върху младите хора. Културните дейности са също така основни послания в съобщението на Комисията по въпросите на културата²⁵.

5.2 Доброволни дейности

Доброволните дейности осигуряват ценен опит в неформалното обучение, което дава възможност на младите хора да придобиват умения и улеснява техния преход от образование към заетост. Чрез доброволната работа младите хора усвояват ценности, като взаимно разбирателство, диалог и солидарност. Доброволните дейности не заместват платената заетост.

Младите европейци имат положително отношение към програмите, насърчаващи доброволните дейности, като 74 % от тях вярват, че такива програми са добър начин за повишаване на участието им в обществото. Програмата на ЕС „Младежта в действие“²⁶ предоставя рамка за Европейска доброволческа служба.

Докладите на държавите-членки относно приложението на общите цели, възприети по отношение на доброволческите дейности в рамките на отворения метод на координация (ОМК)²⁷, сочат, че обмяната на добри практики, дейностите по обучение между равнопоставени партньори и инструментите за оценяване биха повишили ценността на развитието на доброволческите дейности²⁸.

Пречки като трудности при получаването на виза и липса на социални осигуровки следва да бъдат преодоляни, а връзката с правото за получаване на социални осигуровки, включително помощи за безработица, трябва да бъде подобрена. Необходими са междусекторно сътрудничество между различните власти и подходящи законови рамки²⁹. Признаването на уменията, придобити от младите хора по време на доброволческа служба, допринася за улесняването на техния преход от образование към заетост. Добрите практики съществуват, но е необходим по-последователен подход, основаващ се на съществуващия в момента преглед, започнат на ниво ЕС³⁰.

5.3 Младите хора и ЕС: засилено партньорство

Институциите и политиките играят ключова роля в разширяването на възможностите пред младото поколение да участва в обществото, но самите млади хора също трябва да развият чувство за отговорност за своето образование, здраве, интеграция в професионалния живот и ангажираност в обществото.

²⁵ COM (2007) 242

²⁶ От 1996 г. до 2006 г. 30 000 млади европейци са се възползвали от тази програма

²⁷ Резолюция на Съвета 13996/04 (2004)

²⁸ Виж подробен анализ в SEC (2007) 1084, представен заедно с това съобщение

²⁹ За по-подробна информация за пречките виж раздел 3 от работния документ на службите на Комисията за доброволческите дейности на младите хора

³⁰ РЕШЕНИЕ № 2241/2004/ЕС

Младежките организации са ключов ресурс в това отношение. Важна е ролята на Европейския младежки форум в ангажирането на такива организации, по-специално националните и местните младежки съвети, както и младите хора с по-малко възможности за участие в организирания диалог с хората, отговорни за разработването на политиката.

Развитието на Европейския съюз изисква сериозно ангажиране. Младите хора са изразили своята подкрепа за ЕС и е важно де се гради върху тази подкрепа.³¹

Комисията предлага да се засили съществуващото партньорство между институциите на ЕС и представители на младежта чрез декларация, подчертаваща важността на организиран диалог с млади хора на всички нива и в областите, разгледани в това съобщение. Дневният ред трябва да се определи заедно с младите хора. Диалогът трябва да привлече съответните заинтересовани лица и младежки организации. Той трябва да включва млади хора с по-малко възможности, както и такива, които не членуват в никаква организация.

Други области, представляващи интерес за младите хора, като например устойчивото развитие, бъдещето на ЕС или помощта за развиващите се страни, биха могли да бъдат включени в рамката на това партньорство.

Доклад на ЕС за младежта трябва да се подготвя на всеки три години с участието на млади хора, като се използва съществуващата информация и се отчитат постиженията в областите, посочени в това съобщение. Министрите приветстваха такъв доклад³².

Комисията

Относно участието

- - призовава държавите-членки в рамките на отворения метод на координация (ОМК) по отношение на младежта да осъществят потвърдените общи цели за участие и информация за младите хора и да приложи организиран диалог
- призовава държавите-членки да отредят на младите хора роля в рамките на планираните дейности за Европейската година на межкултурния диалог
- в сътрудничество с държавите-членки и с дължимото уважение към компетенциите им, ще проучи съществуващите национални практики по отношение на достъпа на младите хора до културата с оглед улесняването на такъв достъп
- ще използва подходящи³³ програми на ЕС в сътрудничество с държавите-членки за подпомагане на участието на младите хора чрез координиран подход

Относно доброволческите дейности

- призовава държавите-членки да разработват програми, стратегии, да проучват подобрения на законовите рамки, да елиминират пречките и да насърчават доброволческите дейности на младите хора с по-малко възможности

³¹ Младежки Евробарометър 2007 г.

³² Заключение на Съвета 8771 (25.05.2007)

³³ Например „Младежта в действие“, Обучение през целия живот, Рамкова програма за конкурентност и иновации и нейната по-конкретна Програма за предприемачество и иновации, и предложената Програма за действия на Общността в областта на здравеопазването 2007 – 2013

- призовава държавите-членки да подпомагат и признават доброволческата служба въз основа на Европас

- призовава държавите-членки да прилагат по-широко отворения метод на координация по отношение на доброволческите дейности, да предприемат дейности за обучение между равнопоставени партньори и да разработят инструменти за мониторинг на европейско ниво

- ще започне консултации и оценка на въздействието за нова инициатива на ниво ЕС, за да подпомогне и признае доброволческите дейности на младите хора.

Относно засиленото партньорство

- призовава европейските институции и младите хора да засилят своето партньорство чрез съвместна декларация, предвидена по-късно за тази година

- призовава Европейския младежки форум, в рамките на структурирания диалог, да даде израз на опасенията на младите хора с по-малко възможности за изява и на онези, които не членуват в никаква организация

- ще подготвя доклад на ЕС за младежта, който ще се изготвя от Комисията на всеки три години

6. Изводи

Настоящото съобщение е важна стъпка в изработването на политика по младежките въпроси, започнало през 2001 г. с Бялата книга за младежта. То съдържа, в контекста на застаряващите общества, силно послание за по-добро, по-ранно и по-голямо като размер инвестиране в младите хора, за да се подпомага тяхното образование, заетост, социална интеграция, здраве и активна гражданска позиция в продължение на целия им живот. Инвестирането не трябва да е главно финансово. Необходимо е лично ангажиране от различните заинтересовани страни – хората, отговорни за определянето на политиките, трудовите и образователните институции, предприятията, младите работещи, научните работници, семействата и организациите, работещи за младите хора или с тях.

Съобщението подчертава необходимостта да се намали значително младежката безработица и да се повиши качеството на работните места. Всички млади хора и Европа като цяло имат нужда от умения и възможности да работят продуктивно за икономическо и социално благополучие. Ключът за пълното интегриране на младите хора в обществото е достъпът им до добра работа, което от друга страна изисква качествено и подходящо образование. Насърчаването на пълното интегриране на млади мениджъри, предприемачи и работници е още един основен компонент в построяването на иновативна, основана на знанията и конкурентоспособна в международен план европейска икономика.

Пълноценното интегриране на младите хора в обществото може да бъде постигнато по-успешно чрез използването на напречни стратегии за младежта. Това изисква по-силно междусекторно сътрудничество между политически области, имащи влияние върху младежта, и повече съсредоточаване върху младежта в тези политически области. За тази цел държавите-членки се призовават да предприемат редица мерки за създаване на по-тесни връзки между съществуващите процеси, такива като Лисабонската стратегия, здравните стратегии и различните отворени методи за координация ³⁴, с цел да предоставят повече и по-добри възможности за младите хора и да се концентрират върху действия, които ще донесат повече полза за професионалната и социалната интеграция на младите хора и за активната им гражданска позиция.

Комисията предлага множество нови инициативи, които изграждат мостове между образованието и заетостта и насърчават активната гражданска позиция на младите хора. Те включват инициатива по отношение на Европейската харта за качество на стажовете, пилотна инициатива „Първата ви работа в чужбина“, подготвяща се нова здравна стратегия, оценка на въздействието на доброволческите дейности върху младежите и проучване, отнасящо се до достъпа на младежите до култура. Освен това, Комисията предлага да окуражи напречната координация в рамките на европейски доклад за младежта, подготвян на всеки три години.

Все пак, пълноценното интегриране на младите хора в обществото може бъде успешно, само ако те се ангажират да работят като партньори в името на тази цел, откъдето идва и предложението на Комисията да се дадат права на младите хора и да се засили съществуващото партньорство между европейските институции и младото поколение.

Техническо приложение: документи за справка (в хронологичен ред)

³⁴ В областите на образованието, интеграцията и младежта.

Техническо приложение: Списък от документи за справка (в хронологичен ред)

- (1) COM (2001) 681: Бяла книга относно нов тласък за европейската младеж (21.11.2001)
- (2) Образование и обучение 2010 С 142/1: Подробна работна програма за доразвиването на целите на образователните и обучителните системи в Европа (14.06.2002)
- (3) Резолюция на Съвета С 168/2 (2002): Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на държавите-членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамката за европейско сътрудничество в сферата на младежта (27.06.2002)
- (4) Резолюция на Съвета относно професионалното ориентиране: Резолюция на Съвета относно засилването на политиките, системите и практиките в областта на професионалното ориентиране. (май 2004 г.)
http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/resolution2004_en.pdf. -
- (5) Заетостта в Европа (EiE) 2004: Заетостта в Европа, 2004
- (6) Резолюция на Съвета 13996/04 (2004): Резолюция на Съвета относно общите цели за доброволчески дейности, 13996/04 (15.11.2004)
- (7) РЕШЕНИЕ № 2241/2004/ЕС: Решение на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 година относно единна рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и умения (Европас)
- (8) Европейски пакт за младежта: приложение 1 към изводите на председателството на Европейския съвет от 22 и 23 март 2005 г
- (9) COM (2005) 206: Съобщение на Комисията относно европейските политики по отношение на младежта — в отговор на тревогите на младите хора в Европа — прилагане на Европейския пакт за младежта и насърчаване на активно гражданство (30.05.2005)
- (10) COM (2006) 33: Съобщение на Комисията относно приложението на Лисабонската програма на Общността: Насърчаване на предприемаческите нагласи чрез образование и обучение (13.02.2006)
- (11) COM (2006) 208: Съобщение на Комисията „За успешна модернизация на университетите: обучение, научни изследвания и нововъведения“ (10.05.2006)
- (12) COM (2006) 417: Съобщение на Комисията относно продължение на Бялата книга относно нов тласък за европейската младеж: Осъществяване на общите цели за участие и информация за младите хора с оглед на подпомагането на тяхното активно гражданство (20.07.2006)
- (13) COM (2006) 481: Съобщение на Комисията относно ефективността и справедливостта в европейските образователни и обучителни системи (08.09.2006)

- (14) COM (2006) 571: Съобщение на комисията „Демографското бъдеще на Европа — от предизвикателство към възможност“ (12.10.2006)
- (15) Заетостта в Европа (EiE) 2006: Заетостта в Европа 2006
- (16) Общ преглед на заетостта в Европа: есен 2005 г. (Младежка заетост). Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности, 2006 г. ISSN 1725-5376
- (17) Препоръка (2006/962/ЕС): Препоръка на Европейския парламент и на Съвета относно основните умения за обучение през целия живот (18.12.06)
- (18) COM (2006) 857 : Съобщение на Комисията „Заетостта в селските области: запълване на пропастта на работните места“ (21.12.2006 г.)
- (19) SEC (2006) 1772 Работен документ на службите на Комисията : Доклад за заетостта в селските райони (21.12.2006 г.)
- (20) SEC (2007) 329 Работен документ на службите на Комисията: Съвместен доклад за социалната защита и социалната интеграция. Придружителен документ (06.03.2007)
- (21) ВЕРА, април 2007 г.: Бюро на съветниците по европейска политика „Инвестиране в младежта: стратегия за предоставяне на права“
- (22) COM (2007) 244: Съобщение на Комисията „Укрепване на връзките между поколенията“ (10.5.2007)
- (23) Заключение на Съвета 8771 (2007): за бъдещите перспективи на европейското сътрудничество в областта на политиката за младежта (25.05.2007)
- (24) COM (2007) 279: Бяла книга относно Стратегия за Европа по отношение на храненето, наднорменото тегло и здравословните проблеми, свързани със затлъстяването (30.05.2007)
- (25) COM (2007) 359: Съобщение на Комисията „Към общи принципи на гъвкавата сигурност: Повече и по-добри работни места чрез гъвкавост и сигурност" (27.06.2007)
- (26) Младежки Евробарометър 2007: „Да погледнем зад цифрите — главни резултати от проучването за младежта на Евробарометър 2007“ от февруари 2007 г., на http://ec.europa.eu/youth/index_en.html
- (27) Flash EB 192, Проучване за предприемачеството в ЕС (25 държави-членки), Съединените щати, Исландия и Норвегия: аналитичен доклад, април 2007 г
- (28) Доклад за напредъка 2007 г.: Напредък по отношение на лисабонските цели в образованието и обучението: ГД „Образование и култура“ 2007, Доклад, базиран на показатели и критерии (предстои да бъде публикуван)
- (29) COM (2007) 242: Съобщение на Комисията относно Европейската програма за култура в глобализация се свят (10.05.2007)

- (30) COM (2007): Бяла книга за спорта: ЕС и спортът: в отговор на очакванията и приложен план за действие (11.07.2007)
- (31) Програма на Осло за обучение по предприемачество в Европа
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/doc/oslo_agenda_final.pdf
- (32) Наръчник по професионално ориентиране: Професионално ориентиране — Наръчник за хора, отговорни за разработването на политиката. Работен доклад на персонала на Комисията и съвместна публикация с Организацията за европейско сътрудничество и развитие (OECD).
<http://www.oecd.org/dataoecd/53/53/34060761.pdf>
- (33) LFS: „Изследване на трудовите ресурси — Ръководство за потребителя“ Евростат 2007 г.
- (34) Европейски Семейен Алианс: лансиран от държавите-членки на пролетния Европейски съвет през 2007 г. За повече подробности вж.
http://ec.europa.eu/employment_social/families/european-alliance-for-families_en.html
- (35) Европейски младежки портал: общ източник на информация за младите хора.
<http://europa.eu/youth>
- (36) Програмата „Младежта в действие“ 2007-2013 г.: новата програма на ЕС в областта на младежта . <http://ec.europa.eu/youth>